

Ki lesz az új kazánkirály?

A Morvai-szindróma

Morvai Ferenc kazányártó kisiparos neve nem ismeretlen az olvasók előtt. Sokan kókernek, adócsalónak, öszszeférhetetlennek és „minden lében kanál”-nak tartják. Most is hadakozik a kormánnyal, az adóhatóságokkal, a helyi kiskirályokkal. Legutóbb a Magyar Újságírók Szövetségében kerekasztalvitát rendezett – még a parlamenti ülészek előtt – a tervbe vett vállalkozási nyereségadó mérsékléséért. Ez alkalommal a Pénzügyminisztérium képviselője ellen vonultatva fel a Parlament ad hoc bizottságának és a Pénzügykutató Rt. munkatársait. A vállalkozók természetesen a munka beszüntetését emlegették abban az esetben, ha nem mérséklék a tervezett adómértékeket. Nem csupán a vállalkozási nyereségadóra gondoltak, mert azt így kiragadni a többi törvényből szerintük sem lehet; az általános forgalmi adó és a személyi jövedelemadó, a társadalom-

biztosítási járulék is felülvizsgálatra szorul.

Morvai Ferencnek mindeközben saját háza táján is harcot kell vívnia. Az ellenfél ezúttal az APEH: kötetnyi jegyzőkönyv jelzi az adóhivatal és Morvai Ferenc vitáját. Nehéz már kibogozni, hogy az ügy mivel is kezdődött. Talán azzal, amikor 66 millió forint bruttó árbevételére az adóhivatal 55 millió forint adót akart kivetni. Nagyrédén mindenesetre elszabadult a pokol. Pedig az ügy békésen kezdődött, amikor Morvai megbízta dr. Bartuc Győző igazságügyi könyvszakértőt, hogy készítse el adóbevallását. Miután megegyeztek az 50 ezer forint tiszteletdíjban, a Tisza szállóban négy napon keresztül közösen átvizsgálták több ezer bizonylatot. Morvai Ferenc állítása szerint Bartuc Győző minden bevételi és kiadási számlát saját kezűleg nyugtázott „rendben” aláírással, ami azt is jelen-

tette, hogy a bizonylatokat jónak találta. Eszerint kellett a könyvszakértőnek az 1986–87-es évről a hiteles adóbevallást elkészíteni. Ekkor viszont történt valami. Bartuc Győző ugyanis Morvai Ferencet felelősségre vonta: miért postán adta fel az ígért vállalkozási díjat, azaz az 50 ezer forintot.

Feljelentés

– E vita után 300 ezer forintot kért számla nélkül, és megfenyegetett, hogy ha kérését nem teljesítem, nem adja be másnap az adóbevallást – meséli a kazányártó kisiparos. Ezután – a tanúk szerint – tettelegességre került sor. Morvai Ferenc ugyanis nem éppen barátságosan megragadta dr. Bartuc Győző nyakán az inget. Morvai még aznap feljelentést tett a Szolnok Megyei Főügyészségen. E színjáték után a könyvszakértő

nem volt hajlandó kiadni az adóbevallást és az okmányokat. Így Morvai több mint két hetet késett az adóbevallás benyújtásával, mivel újból neki kellett kezdeni az egész munkának.

És a színjátéknak még mindig nincs vége! Miután dr. Bartuc nem teljesítette a szerződéses kötelezettségét, Morvai Ferenc gazdasági pert indított ellene az 50 ezer forint jogtalanul felvett összeg visszafizetéséért. A Szolnok Megyei Főügyészség első fokon elutasította a zsarolási feljelentést, és átadta az ügyet a kecskeméti ügyészségnek, ahol meg sem vizsgálták az írásos bizonylatokat, ki sem hallgatták a tanúkat, és elutasították a büntetőeljárást. Ekkor Morvai Ferenc a Legfelsőbb Ügyészséghez fordult, mivel közben tudomására jutott, hogy a doktor a legutóbbi – a Szolnok megyei vezetőket is érintő – botrányban elfogult szakvéleményt készített. Morvai úr szerint „nyilván azért sem foglalkoztak méltányosan a vízsztegetési feljelentéssel”.

Végül is az APEH 1988. július 22-én 196 napos adóbevallási vizsgálat után egy 22 oldalas jegyzőkönyvet küldött. Ebben kétoldalmi paragra-

Legújabb ellenfele az APEH • A könyvszakértő nyakán megfeszült az ing • Öten tesznek majd pontot? • Azért a kazánok mennek Malaysiába

fut soroltak fel a mihez tartás végett. Ebben már csupán 35 millió forintos adóbefizetési kötelezettséget írnak elő, ami még így is meglehetősen szép summa a 15 millió forintos nettó árbevételhez képest. Újabb munka következik: fellebbezés megy a Szolnok megyei APEH-nek, és több szakemberrel történő felülvizsgálás eredményeként az összes befizetendő adó 9 és fél millió forintra zsugorodik. Természetesen ez nem az APEH véleménye. Ebből adóelőlegként Morvai Ferenc 5 millió forintot már ki is fizetett.

Közben az adóhivatal sem marad tétlen, és különféle biztonsági intézkedéseket tesz Morvai úr vagyonával kapcsolatban. Eközben Morvai Ferenc megbíz öt országos hírű pénzügyi szakértőt – egymástól függetlenül –, hogy tegyenek pontot a vita végére. Valamennyi dokumentumot és iratot a szakértőknek átadta. A véleményekkel a kispáros a Legfelsőbb Bírósághoz fordul majd a törvényes adó megállapítása ügyében.

Kár lenne

Hogy mi lesz a mese vége, még nem tudjuk. Morvai Ferenc folytatja szélmalomharcát. Vagy feladja? Abahagyja fejlesztői tevékenységét, ahogyan ígéri, vagy munkáját a nehezedő adófizetési körülmények között, talán megszállottságból – mégiscsak folytatja? A vállalkozásért mindenestre kár lenne: az eredmények magukért beszélnek. Mert nem lehet egyszerű dolog 66 millió forint bruttó árbevételt elérni, ami Morvai Ferencnek 1987-ben sikerült. Az elmúlt két évben háromfajta kazáncsaládot is kifejlesztett, s azokat Magyarországon nagy sorozatban gyártotta. Újabb találmánya a folyékony műtrágya előállításához szükséges melegvíz-konténeres kazánház Magyarországon már több nagyüzemben működik, s még nem is soroltunk fel mindent. Például a kórházi hulladékokat megsemmítő konténer-kazánházat, amelyet a Vízgazdálkodási és Környezetvédelmi és a Szociális és Egészségügyi Minisztérium közös megrendelésére a Debreceni Orvostudományi Egyetemen helyeznek el. Egy 200 ezer dolláros munkája az Amerikai Egyesült Államokban talált gazdára. De szólhatnánk a fahulladék el-tüzelésével működő faszárító konténeréről is. Nagyrédén jártamkor éppen a Malaysiába induló kazánok várták a konténereket.

A munkával persze költségek is

– Lehet, hogy kicsit fájni fog, Morvai úr, de ezután nem kell többet a cipőjét koptatnia...

járnak. A vállalatoknál, az állami gazdálkodó egységeknél a delegációk fogadása, a fejlesztés, a technológia betanítása, illetve az értékesítéssel kapcsolatos külföldi kiállítások mind költséggé számolhatók el. A kispárosokra ez a szabály vajon miért nem érvényes? Vagy, mondjuk, a magánvállalkozókra? Mert az igazság az, hogy Morvai Ferenc nem KIOSZ-tag, mert onnan már jó ideje kilépett. Most viszont VOSZ-tag, de eddig még e tagság hasznát sem látta. A MUOSZ-ban november közepén együtt akart fellépni a kamarával, a KIOSZ-szal, a MTESZ-szel és a VOSZ-szal a vállalkozási adó mérsékléséért. Ám az említett szervezetek – az MTESZ kivételével – tartózkodtak...

Lajos Júlia

Még hisz a szén jövőjében A kiskaput azonban váltig nem találja

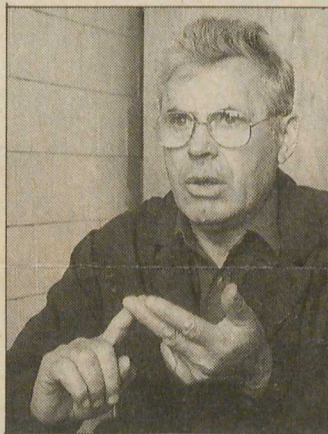
„Morvait mindenki ismeri, rólam viszont a kutya sem beszél – mondja egy kézlegyintéssel Bíró Ernő –, pedig ha a személyem nem is, a találmányaim megérdemelnék az illetékesek figyelmét.”

Tény, hogy Bíró Ernő nevére csak a jobb memóriájú olvasók emlékeznek, hiszen akkor írtak róla legutóbb, amikor 1980-ban – húsz év kutatás után – szabadalmaztatta a Carborobot-típusú kazánok működési elvét. A találmány sorsa gyors sikert ígért, hiszen a kiváló hatásfokú, s az automatikus tüzelés kényelmét biztosító kazán forgalmazási jogát a tekintélyes Skála vásárolta meg. A megállapodás azonban csakhamar semmissé lett. „A Skála számomra érthetetlen módon egy téves melléküzemét bízta meg a gyártással – emlékezik a feltaláló. – Ezzel én nem értettem egyet, mert tudtam, hogy egy ilyen szintű termék színvonalas gyártásához komolyabb felkészültség és háttér kell. De a Skálánál akkor lezajlott személyi változások is közrejátszottak abban, hogy végül is visszakértem és -kaptam a forgalmazási jogát.”

A kazán, ha késve is, de végül mégiscsak piacra kerülhetett. Az országban közel tíz üzemben gyártják – a legnagyobb tételben a győri Re kard Vállalat téti üzemében –, s az

elmúlt négy évben megnégyszereződött a kereslet.

Maga a feltaláló e művével viszont ma már közel sem ennyire elégedett. Immár évek óta egy sokkalta tökéletesebb konstrukción törte a fejét.

S ezúttal nem volt szüksége húsz évre, mint amennyit a Carborobot kifejlesztése igényelt. A Re kard téti gyárában – ahol fizetést nem kérve „magánkutatói” minősítéssel dolgozik – már kész, s hónapok óta működőképes Bíró Ernő legújabb szabadalma.

„A Carborobot – mondja – csak barnaszénttüzelésre alkalmas, tudniillik csak annak a hamuja égethető

egyszerűen eltávolítható porrá. A feketeszen viszont szilárdra sült hamut ad, s ennek eltávolításához egy automatikus tüzelésnél más eljárás kell. A környezetvédelmi követelmények miatt szintén egy merőben új tüzeléstechnikai elvet kerestem. Így dolgoztam ki az új kazánt, amelyet GGSZ – gravitációs geometriai szelekció – eljárású szabadalmaztattam. Ebben a kazánban a víz közvetlenül érintkezik a tüzzel. Így módon a hőátadás minden korábbiánál jobb hatásfokú, s a víz a füstgázokból is kimosza a környezetet károsító anyagokat.

A feltalálók többsége azonban – tapasztalhatóan – képtelen a sikeres menedzselésre. Bíró Ernőnek pedig – úgy tűnik – kiváltképpen kevés érzelme van ahhoz, hogy a kiskaput megjelje. Hiába postázta ajánlatát több tucat cégnek – választ sehonnan nem kapott.

Megjegyzésünk: legalább ötven év technikai fejlődése kellett ahhoz, hogy a mai korszerű olajtüzelés megvalósulhasson. Csakhogy ez a fél évszázad a szénttüzelés korszerűsítését illetően elveszett. Pedig a szén egyáltalán nem elavult energiaforrás. Példa rá a Carborobot korábbi – és remélhetőleg későbbi – sikere is.

Pethő Lajos